Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

Sjećanje na genocid u Srebrenici 1995

Senadin Lavić

U Bošnjačkom institutu u Sarajevu 8. jula 2010. godine u organizaciji BZK „Preporod" održan je čas sjećanja na genocid u Srebrenici 1995.-2010. To veče govorili su predsjednik BZK „Preporod" Senadin Lavić, profesorica Edin Bećirević, profesori Ćazim Sadiković, Šaćir Filandra, Asim Mujkić i Dino Abazović.

Prošlo je petnaest godina od jula 1995. godine u Srebrenici. Brojna pitanja i dalje traže odgovore! Šta je naš život poslije toga? Kuda ide naša egzistencija petnaest godina poslije strašnog zločina? Šta je to naša budućnost poslije genocidnog zaokruženja stradanja Bosne u Srebrenici? Kakvi smo to mi ljudi postali? U neizbježnosti nadolazećih pitanja Srebrenica se pojavljuje kao mjesto stravičnog zločina genocida i simbol stradanja Sarajeva, Mostara, Livna, Nevesinja, Prijedora, Višegrada, Foče, Goražda, Bijeljine, Brčkog i drugih gradova u Bosni i Hercegovini. U Srebrenici se zaokružuje i dovršava barbarski pohod ekspanzionističkog režima koji je ognjem i mačem pravio Veliku Srbiju. Srebrenica je čvorno mjesto mape i mreže zločina nad Bošnjacima. Da li smo nakon petnaest godina svjesni šta nam se desilo i šta nam se dešava? Da li pak imamo snage da mislimo u postgenocidnoj egzistenciji? Imamo li volje da prevaziđemo poziciju žrtve u kojoj smo zatočeni? Ne može biti da se naši životi profanim politikantstvom svode samo na likove žrtava bez nade – mi trebamo živjeti i graditi budućnost? Šta su naša sjećanja danas, petnaest godina nakon genocidnog dovršenja agresije na Bosnu i Hercegovinu?

Nacisti su željeli etnički čistu Njemačku. Za postizanje tog cilja istrijebili su sve koji nisu bili dio njihovog naroda. Bosanski Srbi, u velikom broju, potaknuti velikosrpskom politikom iz Beograda, a prije savega ljudima kakvi su D. Ćosić, M. Marković i drugi, shvatili su da je jedini način da se stvori homogena, kompaktna i politički uvezana teritorija, da se sprovede etničko čišćenje i genocid, dakle, put zločina kojim se ostvaruje pripremljeni plan. Već početkom devedesetih godina dvadesetog stoljeća, osumnjičeni ratni zločinac R. Mladić, koji se danas „skriva" po Srbiji, znao je da projekt bosanskih Srba može završiti i ostvariti samo genocidom. To nam kazuje da su agresori na Republiku Bosnu i Hercegovinu znali šta će se dogoditi da bi se ostvarilo „šest strateških ciljeva" velikosrpskog ekspanzionizma.

Genocid u Srebrenici u julu 1995. godine predstavlja zaokruživanje procesa zločina nad Bosnom i njezinim građanima – dovršenje projekta „čiste" srpske teritorije u Bosni i Hercegovini. Sasvim je jasno da se taj proces nije mogao sprovesti bez režima S.

Miloševića u Beogradu. I danas beogradska vlast vrlo uspješno svu odgovornost za genocid u BiH podmeće bosanskim Srbima koji su Dejtonski sporazum o miru pretvorili u sredstvo gušenja države Bosne i Hercegovine. Isto tako, neodgovornost koju iskazujemo kao intelektualci i ljudi prema stradanju Srebrenice i genocidu koji je potopio naše humanističke nade, prevazilazi i najcrnje slutnje u ciničkom kontekstu. Mi još nismo promislili šta nam se dešava! Kao da se genocid dogodio negdje na Marsu, nekome nepoznatom, nekada davno! Mi još nismo imenovali preciznim imenom stvari oko nas i čini se da smo bez jasne predstave o tome šta se dešava a tiče se direktno nas i naše egzistencije. Ne bi smjeli Srebrenicu, kao simbol stradanja i mjesto gdje se genocid pokazuje u najstrašnijem obliku, pretvoriti u priču o broju stradalih, prepirku o brojkama, jer sadržaj Srebrenice ne može biti sveden na statističke podatke koji, naravno, imaju svoje mjesto u cjelini sprovedenog zločina genocida! Genocid u Srebrenici, također, ne može se koristiti u političke svrhe i manipulacije u borbi za pozicije vlasti bošnjačkih političara, s jedne strane, niti se može negirati u iste svrhe s druge strane.

Treba se boriti da se genocid nad Bošnjacima Srebrenice ne pretvoriti u jednu dženazu godišnje, u kojoj će religijski predstavnici Bošnjak ispuniti vjersku obavezu prema nedužno ubijenim ljudima i moliti Boga da se prekinu strašna stradanja ljudi zbog velikosrpskog ekspanzionističkog projekta. Ne bi bilo ljudski, također, stradanje ljudi podrediti kurtoaznim govorima saučešća brojnih političara iz zemlje i inostranstva! Kao da je radi njih pokop posmrtnih ostataka žrtava! Smijemo li priznati da se genocid u Srebrenici ne smije i ne može svesti na jednu dženazu godišnje i na davanje izjava političkih predstavnika kako neće nikada zaboraviti šta je bilo? To nije dovoljno, jer se time iskrivljuje i prikriva sadržina strašnog zlodjela. Nije valjda apokrifna misao ako racionalno naglasimo da genocid nad Bošnjacima Srebrenice prevazilazi dženazu, koja je naravno vjerska obaveza za bošnjačke žrtve, koja se mora ispuniti, i da je dio evropskog svijeta života u kojem je bilo moguće ubijati ljude. Svi oni koji genocid u Srebrenici reduciraju na vjerski čin i dugotrajne govore političara pomažu, direktno ili indirektno, svjesno ili nesvjesno, da ne vidimo i ne razumijemo šta se desilo u Srebrenici i šta se dešava Bošnjacima kao narodu.

O Srebrenici tek trebamo početi misliti! To je tek osnov stvaranja koje će onemogućiti nove velikosrpske nasrtaje na Bosnu i Bošnjake. Genocid nad Bošnajcima Srebrenice ne tiče se više samo Bošnjaka – on je od kraja 20-og stoljeća sastavni dio evropske svijesti i savjesti. Misleći kontekst u kojem se nalazimo, D. Abazović upozorava da je pitanje genocida, ustvari, pitanje cijelog čovječanstva! Cjelokupnu dramu oko genocida treba posmatrati na evropskom i svjetskom nivou, u okviru internacionalnog prava, Povelje UN, Evropske Unije, a nikako genocid svoditi na dženazu koja se tiče samo porodica žrtava i onih koji saosjećaju s nevino ubijenim ljudima. Možemo li, dakle, spasiti Srebrenicu od nas samih, odnosno od profanizacije, nerazumijevanja i manipulacije? Srebrenica je rezultat velikosrpskog zločina i internacionalne neodgovornosti za koju treba neko odgovarati. Ko je omogućio genocid u „zaštićenoj zoni UN“ Srebrenici – to se može saznati ako smo još ljudi!

Vjerujem da je došlo vrijeme da se ozbiljno pristupi pitanju genocida u Bosni i Hercegovini, njegovim uzrocima i posljedicama, a to podrazumijeva odgovornost znanstvenika i cjelokupne intelektualne javnosti, svih građana Bosne i Hercegovine, bez obzira na vjersko i etničko određenje. Istražujući genocid u Podrinju, Edina

Bećirević upozorava da Srebrenica nije „vanprostorni entitet“ – ona se nalazi u Bosni i Hercegovini u kojoj je napravljen genocid nad Bošnjacima. Na međunarodnim skupovima se pominje Srebrenica, ali se ne veže za Bosnu i Hercegovinu – tako se stiče dojam da je to neko neodređeno mjesto izvan bosanskog prostora! Neznanje, neodgovornost i nesposobnost pojedinaca i institucija predstavljaju osnovicu potkopavanja herojske odbrane države Bosne i Hercegovine i poništavanja žrtava stradanja. Time se pomaže da agresija na Republiku Bosnu i Hercegovinu retroaktivno postane „građanski rat“ u kojem su „svi ubijali“ i u kojem su „svi jednako krivi“.

Već odavno znamo ko je izvršio zločin genocida u Srebrenici, a znamo li odgovornost mnogobrojnih političkih predstavnika koji Presudu Internacionalnog suda pravde u Hagu o genocidu u Srebrenici pretvaraju u mrtvo slovo na papiru. Zar treba podsjećati političare i vlastodršce koji se neprestano zaklinju u Bosnu da Presuda služi da se traži i ispoštuje pravo i da se ostvari pravda – na tome moraju raditi predstavnici probosanskih političkih partija. Rezultati bošnjačke etnopolitike u zadnjih dvadeset godina su katastrofalni i nju određuju neodgovornost i nedoraslost situaciji, što producira opću političku nemoć, defetizam i anomiju društvenog sistema. Kompleksnost pitanja o genocidu, prema mišljenju Šaćira Filandre, zahtijeva od nas da na više razina govorimo i djelujemo, a jedna od njih estetičko-umjetnička i poietička je izuzetno važna da bi se deblokirale zatomljene informacije o počinjenom genocidu nad Bošnjacima. Umjetnost je medij koji bi, pored teorijskih analiza i prezentacija, mogao deblokirati činjenice i informacije o genocidu – o tome ko je počinio genocid, ko je žrtva genocida, u kojoj zemlji je izvršen genocid i koji su ciljevi genocida.

Institucije entiteta RS, vojska i policija, prema presudi Internacionalnog suda pravde u Hagu počinile su genocid nad Bošnjacima. Bošnjaci, Srbi i Hrvati u institucijama dejtonske vlasti moraju ispoštovati ovu PRESUDU, jer je ona (Presuda Internacionalnog suda pravde u Hagu iz februara 2007.) nadređena svim pravno-političkim i paradržavnim formama djelovanja. Borba za Bosnu i Hercegovinu danas se vodi kroz poštivanje vladavine zakona i priznavanje važnosti internacionalnog prava kojim se članica UN mora zaštititi od barbarstva, agresije i velikosrpskog ekspanzionističkog projekta koji proizilazi iz ekspanzionističko-integralističkog nacionalizma. U entitetu RS očuvanje rezultata genocida postavljeno je kao glavni politički i kulturni cilj svih vlada poslije Dejtona. Od 1995. do 2010. godine Bosna je postala zatočenik entitetskog iredentističkog i protivdržavnog djelovanja. Oni koji ne shvataju da je genocidna tvorevina Republika srpska četnički antibosanski projekt trebaju odstupiti iz strukture vlasti koja se bori za državu Bosnu i Hercegovinu. Tu se ne radi o naivnosti i neznanju – riječ je o bezobraznoj nedoraslosti polupismenih prevaranata! Tako se entitet RS pokazuje kao čuvar ostvarenog genocidnog zlodjela kojim se priprema stvaranje „srpske države“ na tlu države Bosne i Hercegovine. A to je novi rat!

Unutar savremene političke scene, po mišljenju Asima Mujkića, a na tragu ideja K. Doubta i R. Rortyja, genocid i zlo udaraju u same temelje društva i jasno se vidi da nedostaje etička odgovornost u kojoj bi spremnost da kolektivno priznamo svoje zablude govorila u mogućnosti ostvarenja demokratskog društva i njegovih vrijednosti. Dejtonski projekt direktno dovodi u pitanje državu Bosnu i Hercegovinu i podmeće nam antibosanski Ustav (Anex IV) kao da smo divljaci koji nemaju države (Republika Bosna i Hercegovina) i Ustava. Misleći o Srebrenici, dakle, mislimo o Bosni! To što

smo zarobljeni u etnopolitiku ne znači da ne postoji neka druga moguća forma političkog djelovanja. Bez tog uvida ne bi postojala nikakva nada! Bošnjačka politika i predstavnici političkih stranak koji se navodno brinu za interese bošnjačkog naroda, nisu pokazali doraslost u razumijevanju genocida koji je sproveden nad stanovnicima Srebrenice i Podrinja, odnosno Bosne i Hercegovine. Svojim neznanjem, prije svega, ali i još mnogim drugim sredstvima, bošnjački političari su dopustili da se na tlu Republike Bosne i Hercegovine instalira djelo genocida. To povlači pitanje o odgovornosti koje više ne možemo skrivati pod tepih. Moramo, na kraju krajeva, početi kritički odgovorno promišljati politički, religijski i znanstveni ćorsokak bošnjačkog političkog predstavljanja u posljednjih dvadeset godina (1990-2010). Pored toga, pred nas dolazi i pitanje o tome zašto Bošnjaci ne poklanjaju neophodnu pažnju velikosrpskom programu etničkog čišćenja i genocida koji traje dva stoljeća i direktno se odnosi na Bošnjake kao svoj opsesivni objekt na prostorima današnje Srbije i Bosne? Entitet RS je rezultat tog programa! Nije valjda da se tek sa Srebrenicom shvatilo da je genocid sredstvo za stvaranje Velike Srbije – etnički i vjerski „očišćene“ od nesrpskog stanovništva?

Internacionalna zajednica mora pomoći u odgovoru na pitanje da li je genocid legalno sredstvo u ostvarivanju političkih i kulturnih ciljeva? To je pitanje i za domaće političare! Isto tako, pred nam je pitanje, da li je Presuda (da je u Srebrenici kao vrhunac zločina u BiH tokom agresije 1992-1995. godine izvršen genocid od strane vojske i policije entiteta RS) dovoljna da se ostvari pravo žrtava i dostigne pravda? Pravo pitanje je, također, da li je moguće da djelo genocida ostane postojati na tlu države BiH? Profesor Ćazim Sadiković smatra da bi zaključenje mirovnog sporazuma u Dejtonu bilo apsolutno drugačije da je ranije ustanovljeno da je u Bosni i Hercegovini izvršen genocid od strane velikosrpskog agresora. Danas ponovo treba pokrenuti to pitanje u kontekstu priče o ustavnim promjenama, jer ne može se iz genocida izvlačiti pravo, beneficije, neupitne kategorije, tj. ne može se na osnovu genocida ostvarivati pravo na bilo šta. Zločinom genocida stvorila se RS na tlu Bosne i Hercegovine i treba zahtijevati da se to djelo i njegovi izvršioci sankcioniraju pred internacionalnim institucijama prava. To, naravno, nije cjelokupan srpski narod.

Dakle, ne smijemo genocid nad Bošnjacima u Srebrenici pretvoriti u „manifestacije obilježavanja genocida“, a ništa ne poduzimati na strani prava i pravde!!! Djelo genocida se mora sankcionirati idejno, po ličnostima i faktički po ustroju države BiH. Čovječanstvo ne može dopustiti da djelo genocida sudjeluje u poslovima koje vode ljudi koji su još normalni.

© 2010 Senadin Lavić

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.